

ประมวลการสอนรายวิชา (Course syllabus) วิทยาลัยเภสัชศาสตร์

รหัสวิชา	PHA 243	จำนวนหน่วยกิต	2(2-0-4)
ชื่อวิชา	เภสัชสมุนไพร Phytomedicine	กลุ่มเรียน	01, 02
ภาคการศึกษาที่	2	ปีการศึกษา	2566
ผู้เรียน	นักศึกษาวิทยาลัยเภสัชศาสตร์ ชั้นปีที่ 2		

อาจารย์ผู้สอน

1. รศ.ดร.ภก.ทศธร จุฑารัตน์
2. รศ.ดร.อภิรักษ์ สกุลปักษ์
3. ผศ.ดร.ภญ.อรรวรรณ เตียรพ์พงษ์
4. ผศ.ภญ.ชมนภัส ชูโชติ
5. อ.ภญ.อาทิมนต์ วุฒิพงศ์
6. ภก.ณัฐวรรธน์ จันคณา
7. อ.พท.นิรันดร์ วิพันธุ์เงิน

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา ผศ.ดร.ภญ.อรรวรรณ เตียรพ์พงษ์ และ อ.พท.นิรันดร์ วิพันธุ์เงิน

วัน/เวลา/สถานที่สอน วันจันทร์ เวลา 8.00-10.00 น. ห้อง 9N-200

วิชาบังคับก่อน PHA 241 ความรู้เบื้องต้นทางเภสัชสมุนไพร

คำอธิบายรายวิชา

มาตรายา รสของยาและคณาเภสัช หลักในการใช้สมุนไพร สมุนไพรและผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ใช้รักษาอาการในระบบต่าง ๆ โดยเน้นสมุนไพรในสาธารณสุขมูลฐาน สมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ รวมถึงสมุนไพรที่นิยมใช้ในปัจจุบัน

Taste of drugs and drug composition in Traditional Thai Medicine (TTM), principle of using medicinal plants, medicinal plants and herbal products used in several systems, medicinal plants in Primary Health Care Promotion Program, medicinal plants in List of Herbal Medicinal Products and commonly used medicinal plants.

วัตถุประสงค์ หลังจากศึกษาแล้วนักศึกษาสามารถ

1. อธิบายรสของยาและคณาเภสัชตามหลักการทางเภสัชกรรมไทยได้
2. เลือกใช้สมุนไพรในสาธารณสุขมูลฐาน และสมุนไพรในบัญชียาหลัก เพื่อรักษาโรคและอาการต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม
3. อธิบายถึงสารสำคัญหรือสารออกฤทธิ์ในตำรายาพื้นบ้าน และผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ใช้รักษาอาการต่าง ๆ ได้
4. อธิบายถึงการนำพืชมาใช้ประโยชน์ด้านการแต่งสี กลิ่น และรสได้

เนื้อหาวิชา (ตามตารางแนบ)

กิจกรรมการเรียนการสอน

บรรยายโดยใช้สื่อการสอนแบบต่าง ๆ

การประเมินผล

- สอบข้อเขียน 100% แบ่งสอบ 2 ครั้ง

ครั้งที่ 1 สอบกลางภาค	46%
ครั้งที่ 2 สอบปลายภาค	54%
- เกณฑ์ผ่านคือ ได้คะแนนไม่ต่ำกว่า 50%
- ระดับคะแนนต้องผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการวิชาการ วิทยาลัยเภสัชศาสตร์ และ คณะกรรมการกำกับมาตรฐานวิชาการวิทยาลัยเภสัชศาสตร์

หมายเหตุ กำหนดเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 80% ของเวลาเรียนทั้งหมด ตามระเบียบของมหาวิทยาลัย

ตำราและเอกสารหลัก

1. เพ็ญญา ทรัพย์เจริญ. การดูแลสุขภาพแบบพึ่งตนเองด้วยยาสมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐาน. นนทบุรี : ศูนย์พัฒนาตำราการแพทย์แผนไทย มูลนิธิการแพทย์แผนไทยพัฒนา, 2548.
2. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. บัญชียาจากสมุนไพร พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ : สำนักงานกิจการ โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์, 2554.

เอกสารและข้อมูลสำคัญ

1. ชยันต์ พิเชียรสุนทร และ วิเชียร จีรวงส์. คู่มือเภสัชกรรมแผนไทย เล่ม 2 เครื่องยาพฤกษวัตถุ. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2545.
2. ชยันต์ พิเชียรสุนทร และ วิเชียร จีรวงส์. คู่มือเภสัชกรรมแผนไทย เล่ม 5 คณาเภสัช. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2547.
3. ชยันต์ พิเชียรสุนทร, ศุภชัย ตียวรนนท์ และ วิเชียร จีรวงส์. คู่มือเภสัชกรรมแผนไทย เล่ม 6 เภสัชกรรม. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2555.

เอกสารและข้อมูลแนะนำ

1. Blumenthal *et al.* The Complete German Commission E Monographs. Therapeutic guide to herbal medicines. Mark Blumenthal ed. Texas: American Botanical Council, 1998.
2. World Health Organization. WHO monograph on selected medicinal plants volume 1. Geneva Malta, 1999.
3. World Health Organization. WHO monograph on selected medicinal plants volume 2. Geneva Malta, 1999.
4. World Health Organization. WHO monograph on selected medicinal plants volume 3. Geneva Malta, 2001.
5. World Health Organization. WHO monograph on selected medicinal plants volume 4. Geneva Malta, 2005.

แผนการสอน
(Course outline)

รหัสวิชา ชื่อวิชา	PHA 243 เกสัชสมุนไพร	จำนวนหน่วยกิต 2(2-0-4)
ภาคการศึกษาที่	2	ปีการศึกษา 2566
เวลาและสถานที่เรียน	วันจันทร์ เวลา 8.00-10.00 น. ห้อง 9N-200	กลุ่มเรียน 01, 02

ครั้งที่	วันที่	หัวข้อสอน	อาจารย์ผู้สอน
1	8 ม.ค. 67	หลักในการใช้สมุนไพร ประวัติและความเป็นมาของสมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐานและปัญหาจากสมุนไพร	อ.พท.นิรันดร์ วิพันธุ์เงิน
2	15 ม.ค. 67	มาตราไทย รสของยาและคณาเภสัช	อ.พท.นิรันดร์ วิพันธุ์เงิน
3	22 ม.ค. 67	ยาแผนไทย/ ยาแผนโบราณ สมุนไพร ตำรายาแผนโบราณ และผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ใช้รักษา - กลุ่มอาการในระบบไหลเวียนโลหิต	รศ.ดร.ภก.ทศชน จรุงรัตน์
4	29 ม.ค. 67	- กลุ่มอาการของระบบทางเดินอาหาร 1	ผศ.ดร.ภญ.อรวรรณ เตียรพ์พงษ์
5	5 ก.พ. 67	- กลุ่มอาการของระบบทางเดินอาหาร 2	ผศ.ดร.ภญ.อรวรรณ เตียรพ์พงษ์
6	12 ก.พ. 67	- กลุ่มอาการของระบบทางเดินอาหาร 3	ผศ.ดร.ภญ.อรวรรณ เตียรพ์พงษ์
สอบกลางภาควันที่ 19 กุมภาพันธ์ – 1 มีนาคม 2567 (ครั้งที่ 1-6)			
7	4 มี.ค. 67	- กลุ่มอาการของระบบทางเดินหายใจ	อ.ภญ.อาทิมนต์ วุฒิพงศ์
8	11 มี.ค. 67	- กลุ่มอาการทางระบบผิวหนัง	ผศ.ภญ.ชมนภัส ชูโชติ
9	18 มี.ค. 67	- กลุ่มอาการทางกล้ามเนื้อและกระดูก	รศ.ดร.อภีรักษ์ สกุลปักข์
10	25 มี.ค. 67	- กลุ่มอาการในระบบสูตินรีเวช	รศ.ดร.ภก.ทศชน จรุงรัตน์
11	1 เม.ย. 67	- กลุ่มอาการของระบบทางเดินปัสสาวะ	รศ.ดร.ภก.ทศชน จรุงรัตน์
12	8 เม.ย. 67	- ถอนพิษเบื่อเมา - ลดความอยากบุหรี่ ยาแผนไทย/ ยาแผนโบราณ และสมุนไพรที่รัฐบาลมีการส่งเสริมให้ใช้	ภก.ณัฐวรรณ จันคณา
13	15 เม.ย. 67	กรณีศึกษา : ยาแผนไทย/ ยาแผนโบราณ สมุนไพร ตำรายาแผนโบราณ และผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ใช้รักษากลุ่มอาการต่าง ๆ (1)	คณาจารย์
14	22 เม.ย.67	สมุนไพรแต่งสี และเครื่องเทศ	อ.พท.นิรันดร์ วิพันธุ์เงิน
15	27 เม.ย.67 (10:00-12:00 น.)	กรณีศึกษา : ยาแผนไทย/ ยาแผนโบราณ สมุนไพร ตำรายาแผนโบราณ และผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ใช้รักษากลุ่มอาการต่าง ๆ (2)	คณาจารย์
สอบปลายภาควันที่ 29 เมษายน – 9 พฤษภาคม 2567 (ครั้งที่ 7-12, 14)			